

V Bruseli 22. septembra 2025
(OR. en)

Medziinštitucionálny spis:
2023/0008(COD)

9858/25
ADD 1 REV 1

SOC 363
STATIS 46
CODEC 750

NÁVRH ODÔVODNENÉHO STANOVISKA RADY

Predmet: Pozícia Rady v prvom čítaní na účely prijatia NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY o európskej štatistike obyvateľov, domov a bytov, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 862/2007 a ktorým sa zrušujú nariadenia (ES) č. 763/2008 a (EÚ) č. 1260/2013
– návrh odôvodneného stanoviska Rady

I. ÚVOD

1. Komisia 20. januára 2023 predložila návrh nariadenia o európskej štatistike obyvateľov, domov a bytov, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 862/2007 a ktorým sa zrušujú nariadenia (ES) č. 763/2008 a (EÚ) č. 1260/2013¹ (nariadenie o ESOP).
2. Cieľom tohto návrhu je vytvoriť harmonizovaný rámec pre európsku štatistiku obyvateľov, domov a bytov integráciou existujúcich štatistík o demografii, migrácii a sčítaní obyvateľov. Zameriava sa na zlepšenie porovnateľnosti, včasnosti a relevantnosti údajov medzi členskými štátmi a podporu politik EÚ súvisiacich s demografickými zmenami, sociálnou súdržnosťou a udržateľným rozvojom.

¹ ST 5588/23.

3. Návrh sa preskúmal na viacerých zasadnutiach pracovnej skupiny pre štatistiku.
4. Výbor stálych predstaviteľov (časť I) 21. júna 2023 schválil mandát na rokovanie a na základe toho vyzval predsedníctvo, aby začalo rokovania s Európskym parlamentom s cieľom dosiahnuť dohodu v prvom čítaní.
5. Výbor stálych predstaviteľov 6. marca 2024 schválil revidovaný mandát² a 7. mája 2025 poskytol usmernenia týkajúce sa ďalšieho postupu³ v rokovaniach s Parlamentom.
6. Európsky parlament prijal svoju správu vo Výbore pre zamestnanosť a sociálne veci (výbor EMPL) 2. októbra 2023 a potvrdil ju na plenárnom zasadnutí 18. októbra 2023. Parlament 24. apríla 2024, krátko pred ukončením svojho 9. volebného obdobia, prijal pozíciu v prvom čítaní.
7. Rokovania s Parlamentom sa začali v novembri 2023 počas španielskeho predsedníctva a pokračovali počas celého belgického a poľského predsedníctva. Rokovania sa prerušili od polovice marca 2024 do konca roka 2024, najprv z dôvodu zmeny legislatívneho cyklu Európskeho parlamentu a potom z dôvodu pracovného zaťaženia spojeného s vymenovaním novej Komisie.
8. Na piatom trialógu 12. mája 2025 dosiahli rokovacie skupiny Rady a Parlamentu predbežnú dohodu.
9. Výbor stálych predstaviteľov (časť I) 28. mája 2025 analyzoval konečné kompromisné znenie s cieľom dosiahnuť dohodu a potvrdil ho⁴.

² ST 7138/1/24 REV 1.

³ ST 8117/25.

⁴ ST 9153/25.

10. Výbor EMPL 5. júna 2025 potvrdil politickú dohodu a jeho predsedníčka zaslala 6. júna 2025 predsedovi Výboru stálych predstaviteľov list, v ktorom potvrdila, že ak Rada schváli nariadenie v prvom čítaní po revízii právnikmi lingvistami, Parlament schváli pozíciu Rady vo svojom druhom čítaní.

II. PRVKY PREDBEŽNEJ DOHODY

11. Európsky parlament a Rada viedli rokovania s cieľom uzavrieť dohodu na základe pozície Rady v prvom čítaní, ktorú by Parlament vo svojom druhom čítaní mohol schváliť bez zmien. Znenie pozície Rady v prvom čítaní v plnej miere odráža kompromis, ktorý s pomocou Európskej komisie dosiahli obaja spoluzákonodarcovia.

Populačná základňa

12. Populačná základňa bola jedným z politicky a technicky najcitlivejších prvkov návrhu. Konečný kompromis zahŕňa povinnosť uplatňovať metódy odhadu len na celkový počet obyvateľov na národnej úrovni. Táto povinnosť sa vzťahuje konkrétne na tri štatistické témy: „základné charakteristiky osoby“, „sociálno-ekonomické charakteristiky osoby“ a „situácia domácnosti osoby“. Okrem toho môžu členské štáty použiť osobitnú kategóriu úprav, ak sú k dispozícii ďalšie odhady. Tento doplnkový, ale dobrovoľný nástroj úprav umožňuje členským štátom odhadnúť celkový počet obyvateľov a zároveň uznať nedostatky v údajoch. Ak sa táto kategória úprav použije, členské štáty sú povinné vysvetliť svoju metodiku a odôvodniť jej použitie v sprievodných správach o kvalite.

13. Pokiaľ ide o údaje o počte obyvateľov pre potreby hlasovania kvalifikovanou väčšinou, Eurostat poskytne Rade do 30. septembra každého roka celkový počet obyvateľov každého členského štátu na základe údajov predložených členskými štátmi, ako sa uvádza v prílohe k nariadeniu. Členské štáty môžu svoje údaje zrevidovať každý rok do 1. septembra.

Ťažko dostupné skupiny obyvateľstva

14. V predbežnej dohode sa zavádza vymedzenie pojmu ťažko dostupné skupiny obyvateľstva, pričom sa odkazuje na existujúce prekážky úplného a reprezentatívneho začlenenia určitých jednotlivcov do štatistických údajov alebo ich identifikácie. Tento pojem je zahrnutý v odôvodneniach a v normatívnej časti s cieľom zvýšiť úsilie o zlepšenie štatistického pokrytia týchto skupín obyvateľstva.
15. Aby sa podporilo lepšie pokrytie, kompromisné znenie obsahuje ustanovenia o pilotných štúdiách a štúdiách uskutočniteľnosti zameraných na posúdenie dostupnosti údajov o skupinách, ako sú osoby v zariadeniach, osoby bez domova a osoby so zdravotným postihnutím. V týchto štúdiách sa preskúmajú vhodné metodiky, pričom sa budú dodržiavať normy ochrany údajov a zohľadnia sa vnútroštátne spôsobilosti.

Výnimky

16. Ak si uplatňovanie nariadenia alebo jeho delegovaných alebo vykonávacích aktov vyžaduje vykonanie zásadných úprav národných štatistických systémov, členské štáty môžu požiadať o výnimku na počiatočné obdobie najviac troch rokov s možnosťou jednorazového predĺženia najviac o tri roky pod podmienkou, že sa poskytne dostatočné odôvodnenie.

Záruky

17. Predbežnou dohodou sa zavádzajú kvalitatívne záruky prispôsobené špecifikám európskej štatistiky obyvateľov, domov a bytov (ESOP). Týmto zárukami sa zabezpečuje, aby nedochádzalo k zbytočnému prekryvaniu údajov zozbieraných podľa nariadenia o ESOP a údajov zozbieraných na účely nariadenia o IESS⁵. Okrem toho sa v kompromisnom znení vylučuje zber údajov, ktoré sa vzhľadom na ich povahu dajú získať len priamo od jednotlivcov prostredníctvom zisťovaní.
18. S cieľom uľahčiť vykonávanie sa v predbežnej dohode stanovuje všeobecné pravidlo, že vykonávacie akty sa musia prijať aspoň 18 mesiacov pred začiatkom príslušného referenčného obdobia. Uplatňujú sa dve výnimky: vykonávacie akty týkajúce sa prvých referenčných časov sa prijímú najneskôr 12 mesiacov pred prvými referenčnými časmi, zatiaľ čo vykonávacie akty týkajúce sa údajov zo sčítania sa prijímú aspoň 24 mesiacov pred referenčným dátumom.

Zber údajov ad hoc

19. V predbežnej dohode sa stanovuje štruktúrovaný mechanizmus zberu dodatočných údajov. Takéto zbery údajov, ktoré sú určené na riešenie neočakávaných krátkodobých alebo krízových štatistických požiadaviek, sa uskutočňujú na základe delegovaných a vykonávacích aktov doplnených do článku 5.
20. Aby sa zabezpečila proporcionalita a zabránilo sa narušeniam prebiehajúcej štatistickej práce, uplatňujú sa tieto obmedzenia: a) každý dočasný zber údajov môže trvať maximálne tri roky, b) medzi dvoma po sebe nasledujúcimi zbermi musí byť interval minimálne dvoch rokov a c) dočasný zber údajov sa nesmie prekryvať s referenčnými obdobiami sčítania.

Príloha

21. V prílohe sa uvádzajú štatistické požiadavky, periodicita, územné členenie a termíny zaslania údajov, ktorými sa zabezpečuje uskutočniteľnosť a vysoká kvalita údajov.

⁵ [Nariadenie \(EÚ\) 2019/1700, ktorým sa zavádza spoločný rámec pre európske štatistiky o osobách a domácnostiach na základe individuálnych údajov zbieraných zo vzoriek \(nariadenie o IESS\).](#)

22. Dospelo sa k záveru, že šesťmesačná periodicita a ročné údaje o sociálno-ekonomických charakteristikách nemajú štatistickú hodnotu, ktorá by odôvodňovala zaťaženie národných štatistických systémov, a preto boli vypustené.
23. V kompromisnom znení sa potvrdzuje, že údaje o energetických vlastnostiach budov sa budú čerpať výlučne z národných databáz v súlade so smernicou (EÚ) 2024/1275. Toto ustanovenie zabezpečuje právnu zrozumiteľnosť a zabraňuje zavádzaniu nových oznamovacích povinností.
24. Termín zaslania údajov T+24 mesiacov sa ponechal v prípade najzložitejších súborov údajov, medzi ktoré okrem iného patria súbory zbierané raz za desať rokov, súbory údajov v doméne „rodiny a domácnosti“ a viacročné súbory údajov s územnou úrovňou lokálnej administratívnej jednotky (LAU)⁶.
25. Pre určité ročné a viacročné súbory údajov sa stanovuje prechodné obdobie do roku 2035. V prípade určitých ročných súborov údajov sa bude uplatňovať 12-mesačná lehota do roku 2035, ktorá sa potom skráti na 10 mesiacov. V prípade viacročných súborov údajov sa zachová lehota 24 mesiacov do roku 2035, ktorá sa potom zmení na 18 mesiacov. Tieto prechodné obdobia zabezpečia postupné a uskutočniteľné vykonávanie.
26. Pre štvrtročné údaje o prisťahovalcoch sa stanovila 120-dňová lehota a pre ročné údaje o celkovom počte obyvateľov a pre udalosti vitálnej štatistiky 60-dňová lehota.

Dátum začatia uplatňovania a prvý referenčný rok

27. Keďže toto nariadenie sa prijme neskôr, ako sa pôvodne predpokladalo, dátum začatia uplatňovania je stanovený na 1. januára 2028. Prvým referenčným rokom pre zber údajov podľa tohto nariadenia bude preto rok 2027.

⁶ [Lokálne administratívne jednotky \(LAU\) sa používajú na rozdelenie územia EÚ na účely poskytovania štatistiky na miestnej úrovni. Ide o nízkoúrovňové administratívne rozdelenie krajiny pod úrovňou provincie, regiónu alebo štátu.](#)

III. ZÁVER

28. Pozícia Rady v prvom čítaní plne odráža kompromis, ktorý počas rokovaní dosiahli Európsky parlament a Rada s pomocou Komisie.
 29. Tento kompromis potvrdila predsedníčka výboru EMPL v liste predsedovi Výboru stálych predstaviteľov zo 6. júna 2025. V uvedenom liste predsedníčka výboru EMPL uviedla, že členom výboru a následne aj plénu odporučí, aby pozíciu Rady v prvom čítaní prijali v druhom čítaní Parlamentu bez pozmeňujúcich návrhov s výhradou overenia právnikmi lingvistami oboch inštitúcií.
-